

STADSCURATORIUM AMSTERDAM
Aanvraag / Advies
2022

Titel: Lichtkunst Lee Millerbrug Strandeiland / SCA.22.150

Aanvrager: Directie Grond en Ontwikkeling

Datum adviesaanvraag: 02-09-2022

Datum advies (in te vullen door SCA): 11-10-2022

Advies over: Planvorming, mogelijke kunsttoepassing,

Locatie: Strandeiland

STADS
CURA
TORI
UM
X
X
X

Samenvatting projectomschrijving:

De Lee Millerbrug is onderdeel van een familie van bruggen op IJburg. De brug vormt een uitzonderlijke hoofdtoegang naar Strandeiland en het verder gelegen Buiteneiland, en is daarmee het eerste moment van thuiskomen en weggaan voor circa 20.000 toekomstige bewoners van IJburg en Amsterdam.

Gezien de bijzondere locatie wil de gemeente Amsterdam speciale aandacht geven aan de beleving van de onderdoorgang met behulp van lichtkunst. Het project bevindt zich in de startfase. Het plan van aanpak is vastgesteld binnen het projectteam voor de gebiedsontwikkeling van Strandeiland.

Beoordeling

Met interesse heeft SCA het Plan van Aanpak voor Lichtkunst bij de Lee Millerbrug (25 maart 2022) gelezen. Het wordt hieruit duidelijk dat de onderdoorgang bij de brug een belangrijke functie heeft om de verschillende delen van Strandeiland te verbinden, als onderdeel van een grotere wandelroute. En dat de brug zelf een belangrijke toegangspoort is richting Strandeiland en Buiteneiland.

Wat opvalt aan het Plan van Aanpak is dat veel al behoorlijk ingekaderd is. Dat is deels begrijpelijk omdat het om een infrastructuur gaat met allerlei praktische en technische randvoorwaarden - en het is goed daarover helder te zijn bij de opdracht voor een SO. Maar tegelijkertijd vraagt SCA zich af hoeveel artistieke ruimte er nog is; voor een kunstenaar om niet alleen aan de opdracht te voldoen, maar juist met een voorstel te komen die de selectiecommissie zal verrassen, en die misschien wel anders van aard is dan waar het Plan van Aanpak nu op stuurde. In de huidige versie voelt het eerder aan als een ontwerpopdracht dan als een kunstopdracht (al kan dat in elkaars verlengde liggen). Het SCA adviseert de absolute praktische randvoorwaarden zeker te benoemen, maar artistiek gezien wat meer ruimte open te laten. Men kan zich zelfs afvragen of het wel lichtkunst zou moeten zijn, of dat een kunstwerk dat 's avonds wordt aangelicht ook een optie is.

Kijkend naar de voorwaarden voor het SO, is SCA van mening dat het schetsontwerp niet alleen dient te 'beantwoorden aan de vraag van de opdrachtgever' maar dat de kunstenaar ook een artistieke uitspraak doet met het voorstel, en dit toelicht, zowel passend bij zijn/haar/hun praktijk als bij deze specifieke context. Er worden nu drie kunstenaars genoemd die mogelijk worden uitgenodigd voor een schetsontwerp. Dit zijn alle drie ervaren lichtkunstenaars, maar SCA denkt dat de kunstenaars op deze shortlist onderling wel meer van elkaar mogen verschillen, zodat er straks ook echt wat te kiezen valt.

De beoogde selectiecommissie bestaat nu uit negen leden, die bijna allemaal betrokken zijn vanuit de gemeente Amsterdam. Bij een dergelijke opgave, als het gaat om het samenstellen van een shortlist en het beoordelen van schetsontwerpen, adviseert SCA meer artistieke expertise en een blik van buitenaf te waarborgen. Dat kan door bijvoorbeeld een of meerdere curatoren, kunstenaars, of bemiddelaars met kennis van kunst in de publieke ruimte te betrekken. SCA kan mogelijk twee leden afvaardigen, of adviseert anders een combinatie van een SCA lid en een externe (licht)kunst expert. Het advies is de selectiecommissie, ofwel de kunstwerkgroep, compacter te houden, met zo'n vijf leden.

Zowel de opdrachtformulering als de verdere uitvoering van het ontwerp/kunstwerk kan daarnaast worden afgestemd met desbetreffende experts en de bredere werkgroep zoals die reeds is samengesteld.

De onderdoorgang bij de brug is onderdeel van een wandelroute die over het hele Strandeiland loopt; dit biedt kansen om wellicht ook op andere plekken kunst een onderdeel te maken van deze route. SCA is benieuwd naar de verdere visie op kunst voor het gehele gebied, en hoe deze opdracht zich tot de grotere context verhoudt.

Wat het honorarium betreft is het van belang de fair practice richtlijnen aan te houden. De bandbreedte voor honorarium schetsfase ligt tussen de 1500 en 3000 euro. Daar komen dan nog honorarium voor VO en DO bij. SCA verwijst voor indicatie honorarium in relatie tot productiebudget graag naar bijgevoegde staffeltabel. 60.000 voor het VO, DO en de daadwerkelijke uitvoering is voor een dergelijke opdracht aan de lage kant. Het zou niet van de kunstenaar zelf moeten afhangen of er middelen bijkomen door een fondsaanvraag, ook dit beschouwt SCA als onderdeel van de begeleiding van een kunstopdracht.

Voorafgaand aan het SO dient hierover duidelijk gecommuniceerd te worden zodat de kunstenaars in hun voorstel uitgaan van gelijke randvoorwaarden, en eventueel een voorstel kunnen doen voor 2 scenario's (met klein en groter budget).

ADVIES

In te vullen door SCA

Resumé/conclusie

SCA adviseert in deze fase meer artistieke expertise in te schakelen voor het formuleren van de opdracht en het selecteren van mogelijke kunstenaars, en deze te borgen met een meer compacte kunstwerkgroep, met als doel een opdracht situatie te creëren die zowel praktisch haalbaar is als ruimte biedt voor verschillende artistieke invalshoeken.

SCA vindt het positief dat er voor deze locatie een kunstopdracht wordt uitgezet, en hoort graag meer over de verdere visie op kunst wat betreft Strandeiland en de wandelroute.

Disclaimer SCA

Hoewel aan alle beschikbaar gestelde informatie en SCA advisering de grootst mogelijke aandacht en zorg is besteed, kunnen er geen rechten aan dit advies worden ontleend.